

Seznámení s obsahem článku umožní porozumět mnoha procesům probíhajícím v oblastech politiky a vojenství a zařazovat události do širších souvislostí. Byl sestaven z několika statí uveřejněných v čísle 1/2003 časopisu World Defence Systems a věnovaných otázkám strategického rozvinutí v 21. století.

Životní ekonomické, politické a vojenské zájmy Spojených států a jejich spojenců mají globální povahu.

Předpokládá se, že USA se svými spojenci budou plnit značnou část bezpečnostních a mírových úkolů po celém světě. Jejich ozbrojené síly budou musit plnit mnoho úkolů pro udržování míru a humanitárních úkolů a přitom si uchovat schopnost působit v rozsáhlých bojových operacích.

USA a jejich spojenci již nemohou plánovat operace pro určitou situaci v konkrétním regionu. Místa a povahu konfliktů nelze předvídat.

Strategické rozvinutí bude nezbytným předpokladem expedičního vedení války. Svět v několika příštích desetiletích nebude charakterizován jednoduchými referenčními body a definicemi. Bude nesnadné anebo nemožné definovat co je a co není bojiště, hranice, vysoká intenzita, mír, válka. Mezinárodní řád bude mnohem složitější. Strategické rozvinutí se bude stále častěji uskutečňovat na rozsáhlém válčišti charakterizovaném difuzní asymetrickou hrozbou, kterou je nutno pochopit, aby ji bylo možno zlikvidovat.

Ozbrojené síly USA zavedly koncepci Joint Vision 2010 pro dosažení nové úrovně účinnosti operačního manévru za budoucích konfliktů, v nichž budou používat přesného zasazení, dominantního manévru a cílově zaměřené logistiky. Koncepce Joint Vision 2020 dále zdůrazňuje informační nadvládu a ochranu sil.

Předpokladem strategického rozvinutí je strategická mobilita, která závisí na systémovém přístupu kombinujícím moderní informační a komunikační technologie s výkonnými dopravními prostředky pro zajištění, že budou jednotky a jejich vybavení dopraveny na správné místo ve správném čase.

Požadavky na strategickou mobilitu se zvyšují:

- ❑ před desetiletím se pro rozvinutí plánovalo až šest měsíců pro dopravu vojáků a vybavení na válčiště k vedení rozsáhlé vojenské operace,
- ❑ nyní se předpokládá, že stejný úkol bude splněn za jeden měsíc,
- ❑ v příštích desetiletích bude k rozvinutí zapotřebí jen několik týdnů nebo dnů.

Z toho vyplývají úkoly pro vývoj a stavbu dopravních prostředků, tj. letadel a lodí, a na modernizaci nynějších typů.

Základem schopnosti strategického rozvinutí v globálním měřítku je strategická námořní a letecká přeprava expedičních sil. Řešením strategické přepravy pravděpodobně bude kom-

binace leteckých a námořních prostředků, tj. kombinace rychlých prostředků malé kapacity s pomalejšími prostředky velké kapacity.

Strategické rozvinutí (strategic deployment) je definováno jako schopnost umožňující zasadit vlastní síly ve vhodném počtu na potřebných místech a v potřebném čase, zabezpečovat je tam a odsunout je. Tato schopnost zahrnuje:

- ❑ strategickou leteckou přepravu, tj. dopravní a cisternové letouny,
- ❑ námořní přepravu,
- ❑ podporu z moře,
- ❑ zpravodajství a průzkum,
- ❑ ochranu sil,
- ❑ speciální síly schopné strategického rozvinutí a infrastrukturu pro jejich zabezpečení na válčišti.

Koncepce zpracovávané pro strategické rozvinutí v budoucnosti musejí být pružné, adaptabilní a vícefunkční a musejí zajistit interoperabilitu v rámci koalice.

Předpokládá se, že ohrožení terorismem a asymetrickými akcemi bude přetrvávat a zvyšovat napětí ve světě. V konfliktu mezi státy lze ohrožení geograficky definovat. Avšak terorismus se svými vlastnostmi takto definován není: k jeho projevům může docházet téměř všude, ale základny pro boj proti terorismu a asymetrickému ohrožení všude nejsou.

Důsledky toho jsou rozsáhlé. Válčiště začíná „u našeho prahu“. Prostředí, jimiž jsou válečný materiál a vojenské síly přepravovány, tj. vzdušný prostor a moře, jsou bojišti letectva a námořnictva. Síly přemísťované na válčiště, na válčišti a z válčiště jsou v těchto prostředích vystaveny riziku. Na otevřeném moři a ve vzdušném prostoru nad ním nebudou síly terorismem pravděpodobně ohroženy. Avšak v blízkosti souše, tj. ve výchozích a cílových prostorech, v přístavech, na letištích, v mořských úžinách jsou letadla i lodi zranitelné teroristy a vyžadují trvalou ochranu. V cizích přístavech, používaných k zásobování, údržbě a odpočinku nebudou expediční síly nikdy bezpečné. Záměry a možnosti teroristických skupin k vedení útoků se mohou rozšiřovat.

Operační plánování musí být prováděno získáváním zpravodajských údajů z míst, kde je ohrožení nejvyšší. Průzkum musí být prováděn ze země, z moře i ze vzduchu.

Musí být zavedeny taktika obrany odpovídající situaci a potřebě ochrany sil a vhodná pravidla zasazení.

Na moři musí být zajištěna účinná ochrana rozčleněných skupin lodí, nejen skupin letadlových lodí a obojživelných bojových skupin proti ohrožení, včetně ohrožení minami.

Na celém rozlehlém válčišti musejí být expediční síly připraveny k likvidaci skupin ohrožujících strategické rozvinutí zasazením speciálních sil, vzdušných výsadkových jednotek anebo námořní pěchoty a letadel s vhodným vybavením.

Při strategickém rozvinutí budou používány základny na moři (sea basing) tvořené loděmi různého druhu, které v průběhu operace budou poskytovat významnou taktickou výhodu zvláště tehdy, když je účelné na souši omezit na minimum rozsah logistiky potřebné k zabezpečení expedičních sil.

Úloha námořnictva

Námořnictvo USA je určeno k operacím pro podporu národních a mezinárodních strategií:

- ❑ podporuje politiku USA a jejich spojenců po celém světě,
- ❑ demonstruje záměry a schopnost bránit společné zájmy,
- ❑ jestliže je odstrašování neúčinné a vznikne krize nebo konflikt, zahájí okamžitou akci, která může zahrnovat vyslání sil na pevninu pro násilné vysazení, nebo ochranu důležitou pro zasazení dalších sil.

Předsunuté námořní síly tvoří důležitý vazební článek mezi mírovými operacemi a počátečními operačními požadavky před krizí a během ní, nebo rozsáhlou regionální operací.

Během války nebo expediční operace je více než 95 procent veškeré výzbroje a materiálu potřebných pro ozbrojené síly přepraveno po moři. Přejít od míru k válce vyžaduje zvýšené počty nákladních lodí a personálu pro krytí požadavků expediční operace. Proto je nutné předzásobení prostředků.

Při předzásobení na moři jsou lodě s výzbrojí a zásobami umístěny ve strategicky vhodných místech oceánů a zajišťují rychlé vybavení pozemních, leteckých i námořních sil pro expediční operace. K předzásobení se používají komerční lodě v dlouhodobém pronájmu a vládní lodě.

Strategické zasazení sil vyžaduje rychlou akci. Proto byla zavedena koncepce „základna na moři“ (sea basing), na rozdíl od „námořních základů“ na souši. Koncepce strategického zasazení upouští od dosavadních bitev námořních sil na širém moři nebo v pobřežních vodách a plně integruje námořní síly do globálních společných operací. Je vhodná pro vedení regionálních i nadnárodních operací. Základny na moři poskytují operační nezávislost nejen námořním velitelům, ale také velitelům spojených sil.

Námořnictvo a námořní pěchota se mohou z moře zmocnit předsunutých základů, tj. přístavů a letišť a bránit je tak, aby zajistily zasazení „pozemních“ leteckých sil a jednotek pozemního vojska pro ovládnutí a využití bojiště během prvních fází nepřátelství.

Námořní taktické letectvo operující ze základů na moři nebo z expedičních letišť a podporující pozemní bojové operace poskytuje veliteli na válčišti pružnost pro vedení těchto operací.

Základny na moři poskytují možnost autonomně chránit národní zájmy bez potřeby podpory hostitelského národa.

Základna na moři umožňuje silám využívat moře jako manévrový prostor ke zvýšení asymetrické výhody překvapení. Základna na moři umístěná za horizontem daleko od pobřeží je méně zranitelná nepřátelským útokem. Logistika může plnit svoje funkce z relativního bezpečí mobilní základny na moři, takže na pobřeží ve větším ohrožení je méně personálu.

K vytvoření základny na moři budou používány víceúčelové lodě, které budou zároveň sloužit k předzásobení pro potřeby námořní pěchoty.

Základna na moři může sloužit pro operace speciálních sil, k vypouštění bezpilotních letadel, k řízení operací a k odsunu sil.

Selektivní vykládání z lodí základny na moři umožní dodávat velitelům na bojišti zásoby a vybavení, které potřebují. Kontejnery budou jeřábem přenášeny na dopravní prostředky (čluny, vznášedla, letadla se svislým vzletem a přistáním aj.), které je dopraví na břeh.

Používání základů na moři je spojeno s problémy:

- ❑ spolehlivost logistického systému na širém moři vyžaduje, aby existovala možnost zásobování základny na moři,
- ❑ na rozbouření moři (což platí pro 80 procent času) je překládání nákladů z lodí na čluny nebo vznášedla nesnadné, takže překládání může trvat dlouho,

- ❑ značná vzdálenost mezi základnou na moři a pobřežím, kterou musejí překonávat přepravní prostředky.

Strategické rozvinutí ozbrojených sil po moři bude trvalým úkolem. Pohotovost a rychlá reakce sil budou stále více záviset na udržování mohutných základen na moři.

Strategická vzdušná přeprava

Z koncepcí operací ozbrojených sil USA vyplývají pro leteckou přepravu tyto problémy:

- ❑ rozšířit současné prostředky vzdušné přepravy tak, aby byly schopny rychle přemístit síly přímo do boje (operační manévry ze strategických vzdáleností),
- ❑ zbavit nepřítele možnosti zavést „strategii proti přístupu“ vysláním sil na předsunutá bojiště bez závislosti na prostorech soustředění nebo na stálých letištích,
- ❑ přemísťovat síly rychle z jednoho taktického zasazení do jiného k vymanévrování nepřítele nebo ke zmaření nepředvídaných reakcí nepřítele,
- ❑ udržovat vysoké tempo operací po delší časová období bez spoléhání se na zásoby na válčisti.

Všechny tyto problémy vyžadují mobilitu bez závislosti na konvenčních vykládacích letištích nebo přístavech, na něž budou zaměřena obranná opatření nepřítele. To zase vyvolává potřebu svislého anebo velmi krátkého vzletu a přistání, což poskytne mnohá místa vstupu na nepřipravených přistávacích plochách.

Vzdušná přeprava umožňuje rychle rozvinout síly kdekoli na světě, pokud tam je k dispozici vzletová a přistávací dráha potřebné délky a únosnosti. To je zvláště důležité, když existuje potřeba vojenských sil a materiálu v odlehlých regionech.

Schopnost rychle přepravit síly a materiál podmiňuje včasnou intervenci v místech krizí, kde je možno rychle stabilizovat situaci zasazením lehkých sil a demonstrací záměru. Zároveň umožňuje rychlé evakuační anebo humanitární operace dříve, než je možno vytvořit a vyslat velké mezinárodní síly.

Užitečnost dopravních letounů mohou omezovat počasí, horko, velká nadmořská výška, terén, pohotovost letadel, časy nakládání a vykládání, počty osádek, přepravitelnost materiálu vzduchem a potřeba infrastruktury.

Požadavkem na vojenské dopravní letouny je:

- schopnost manévru ze strategických vzdáleností,
- schopnost taktického působení z provizorních vzletových a přistávacích drah,
- schopnost autonomního působení pokud možno soběstačnost.

Ideální vojenský dopravní letoun by měl mít velkou únosnost, měl by být schopen působit bez vzletových a přistávacích drah nezávisle na infrastruktuře a pozemním vybavení, měl by mít vysokou cestovní rychlost, vysokou manévrovost, nízké demaskující příznaky, být způsobilý působit za každého počasí ve dne i v noci a mít přesné vybavení pro přiblížení do prostorů přistání. Kromě toho by měl mít možnost konverze na cisternový letoun schopný doplňovat palivo za letu při velkém rozmezí rychlostí a být schopen vysazovat vojáky a materiál na padácích.

Strategické plánování pro letecké expediční síly

Letectvo USA vyvinulo koncepci leteckých expedičních sil, která sleduje dva cíle:

- a) zvýšit schopnost rychlého rozvinutí v reakci na krizi, zahájit operace ihned po příchodu a vést tyto operace podle potřeby,
- b) zvýšit pohotovost, zlepšit rovnováhu ve vyčlenění pro zasazení mezi jednotkami, jakož i snížit nejistotu týkající se krytí požadavků na rozvinutí.

Letectvo bylo rozděleno do několika „leteckých a kosmických expedičních skupin“ s přibližně stejnými možnostmi, které se budou v pohotovosti k rozvinutí střídat. Každá letecká a kosmická expediční skupina bude schopna na krátkou výzvu vyslat potřebě odpovídající jednotku pro poskytnutí podpory kamkoli na světě.

Cíle rychlého vyslání letecké a kosmické expediční skupiny a s tím související požadavky zabezpečení vytvářejí řadu problémů jako dodávky munice a paliva, ošetřování motorů, zabezpečení navigace a vytvoření předsunutých operačních míst (FOL - Forward Operating Location) pro operace.

Zabezpečení je při expedičních operacích zvláštním problémem. Je náročné na čas a leteckou přepravu. Rozhodnutí o tom, kde budou umístěny zdroje, které přímo nepatří leteckým jednotkám jako munice, stany a vozidla, mají velký vliv na lhůty rozvinutí. Předsunutá zásobovací místa (FSL - Forward Support Locations) musejí být zvolena po zralé úvaze na důvěryhodném spojeneckém území, protože získat přístup k učitým základnám (předsunutým operačním místům) může být za krize problematické.

Z analýzy potřeb zásobování vyplývají celkové charakteristiky systému mobility letectva, který musí zabezpečovat expediční operace daných sil. Jestliže má letectvo vyslat expediční skupinu, např. 12 stíhacích letounů, 12 letounů pro úkoly vzduch-země, 12 letounů pro umlčení nepřátelské PVO a několik bombardovacích letounů během dvou až tří dnů, bude přirozeně potřebovat velké zásoby a dílenské vybavení předzásobené na předsunutém operačním místě. Rozvinutí zabezpečovacích prostředků závisí na výkonné letecké přepravě, na jiných přepravních prostředcích a na prostředcích pro manipulaci s materiálem.

Vytvoření strategické infrastruktury pro zabezpečení expedičních operací je spojeno s řadou složitých vztahů. Např., aby byla předsunutá operační základna provozuschopná během dvou až tří dnů, musejí být rozsáhlé předzásobené prostředky vyhrazeny pro regiony světa, které jsou důležité pro zájmy USA a jejich spojenců a jsou vážně ohroženy. V jiných oblastech může postačovat šestidenní lhůta a přemístění těžkých zásob nepatřících letecké jednotce ze vhodně zvolených předsunutých zásobovacích míst může takové rozvinutí zabezpečit.

Globální infrastruktura letectva má pět složek:

1. Předsunutá operační místa jsou základnami v důležitých, vysoce ohrožených oblastech. Mají velké zásoby předzásobeného materiálu a umožňují rychlé rozvinutí leteckých sil.
2. Předsunutá zásobovací místa, jejichž uspořádání a funkce jsou závislé na zeměpisné poloze a na míře ohrožení. Dynamickými předsunutými zásobovacími místy jsou lodí na moři po celém světě.
3. Soustava zásobovacích míst na území USA plní funkce jako předsunutá zásobovací místa a další funkce jako opravy apod.

4. Dopravní síť spojující navzájem předsunutá operační místa, předsunutá zásobovací místa a zásobovací místa na území USA a zahrnující cisternové lodi na moři. Tato síť musí být rozvinuta velmi rychle.
5. Systém velení pro zásobování, který hodnotí požadavky zásobování a podpory, vytváří uzly systému pro zabezpečení dané expedice, uskutečňuje zabezpečení a hodnotí jeho účinnost a reaguje rychle na změnu okolností.

Aktuální předsunutá operační místa a předsunutá zásobovací místa jsou závislá na faktorech jako jsou místní infrastruktura a ochrana sil, politické aspekty (např. přístup k základnám a zdrojům) a možnosti budování vztahů se spojenci pro budoucnost.

Vytváření a rozvoj systému mobility letectva pro budoucnost vyžaduje mnohá rozhodnutí týkající se předzásobení, umístění předsunutých operačních míst a předsunutých zásobovacích míst a druhů zásob pro tato místa. Strategické plánování pro systém mobility letectva:

- ❑ Musí být globální, protože kombinace finančních omezení, politických důvodů a zvláštností zásobování může vyžadovat, že určité válčiště bude zásobováno z jiného. Uspořádání předsunutých operačních míst a předsunutých zásobovacích míst je důležitým podkladem pro stanovení velikosti letecké přepravní kapacity a infrastruktury pro doplňování paliva za letu.
- ❑ Musí se vyvíjet. Zeměpisné oblasti, které jsou předmětem zájmu, se budou měnit s bezpečnostní situací a bude se měnit také ohrožení v nich. Expediční systém mobility může být zaměřen na určitý region, avšak během doby.
- ❑ V něm může být upevněn mír. Budou probíhat politické změny, změny zásobovacích procesů a změny zásobovacích technologií, jakož i změny podporovaných sil.

Oba tyto požadavky vyžadují centralizované plánování, při němž jsou výdaje, politické vztahy a účinnost hodnoceny pro systém jako celek, aby bylo zajištěno, že každé z válčišť bude patřičně chráněno a zabezpečeno.

Technologie

Rychlá námořní doprava bude účinným způsobem přepravy sil na strategické vzdálenosti. Loď s přímým nájezdem a výjezdem (Ro-Ro - Roll-On Roll-Off) může přepravovat náklad padesáti letounů C17 při rychlosti 50 uzlů.

Vojenské strategické dopravní letouny C130, C17 a A400M budou v používání do roku 2025 i déle a v této době se očekává jejich nahrazení. Avšak již nyní se uvažuje o budoucích prostředcích, které tyto letouny nahradí.

Při budoucích expedičních operacích bude používána řada nových technologií, které přinesou mnohé výhody.

Vzducholodi pro přepravu těžkých nákladů mají sice rychlost pouze 90 až 120 uzlů, takže jsou pomalejší než dopravní letouny, avšak rychlejší než lodi. Schopnost přepravit až 200 tun přímo na válčiště téměř kdekoli na světě vyvažuje jejich nízkou rychlost. Nepotřebují letiště ani pozemní infrastrukturu. Jsou schopny převzít náklad kdekoli a dopravit ho na potřebné místo. Mohou přepravovat objemné náklady. Při poškození palbou ze země může být jejich klesání řízeno, takže bude sníženo riziko poškození nákladu. Je nutno vyřešit jejich technologickou zranitelnost a závislost na počasí.

Probíhá výzkum hybridního letadla, které využívá kombinace aerostatického vztlaku a aerodynamického vztlaku, jež by mělo mít užitečnou zátěž 1000 tun a mělo by být použitelné již v roce 2010.

Letouny využívající přízemní efekt mohou mít užitečné zatížení až 1400 tun. Mohou být víceúčelové, tj. přepravovat vojenské jednotky anebo působit jako cisternové letouny. Jsou v různém stadiu vývoje v celém světě. Mohou vyplnit mezeru mezi loděmi a letouny, protože budou mít kapacitu malé lodi a rychlost blízkou rychlosti letounu. Byly úspěšně vyzkoušeny nad klidnou mořskou hladinou a vliv rozbouřeného moře není dosud znám. Také u nich musí být překonány četné technické problémy.

Ultra-velká dopravní letadla únosnosti 1400 tun jsou ve fázi koncepce. Jsou kombinací letounu využívajícího přízemní efekt za letu 20 stop nad mořem a letounu schopného letět ve výšce 20 000 stop jako konvenční letoun, čímž by bylo vyloučeno omezení letounu využívajícího přízemní efekt. Měla by používat běžná letiště, i když jejich rozpětí 150 m může přivodit manipulační potíže.

Letadla se sklopnými rotory mají poměrně malou únosnost a není pravděpodobné, že se jejich únosnost zvětší. Jsou použitelná na taktickém stupni.

Lodi s několika trupy budou mít rychlost až 40 uzlů i za špatného počasí na moři a únosnost až 40 000 tun. Rychlá námořní přeprava může přinést nové možnosti, avšak strategická letecká přeprava si zachová svůj význam.

Bezpilotní letadla poskytují velké možnosti na souši, na moři i ve vzduchu.

Vznášedlům a jejich bojovému použití je jako poměrně novému protředku věnována samostatná stať.

Nová výzbroj nepoužívá energetické látky. Zbraně s usměrněnou energií mají okamžitý účinek. Elektromagnetický kanon využívající k dopravě střel elektrickou energii bude schopen vystřelit deset ran za minutu na vzdálenost 100 mil a bude vhodný jako výzbroj lodí, které mají výkonné zdroje elektrické energie.

Propojení do sítě poskytne nové operační a taktické možnosti. Senzory, rozhodovací orgány a zbraňové systémy budou propojeny do sítě, takže bude informace využíváno pro dosažení synchronizovaného účinku při optimálním operačním tempu.

Boj na pobřeží

Strategické rozvinutí a expediční operace budou z valné části spojeny s vyložením a bojem na pobřeží.

Před operacemi spojenými s bojem na pobřeží musí být jasno, do jakých vojenských a politických podmínek jsou síly vysílány a jaká je povaha nepřítele a prostředí.

Pobřeží je prostor zahrnující přístupy k pobřežní čáře, místo styku mezi mořem a souší včetně pobřežních vod, přístavů a pláží, prostor předmostí na souši a území vzdálené od břehu, na němž mohou probíhat akce zahájené z moře i konvenční pozemní akce, jakož i vzdušný prostor nad ním. Vzhledem k dosahu senzorů a zbraní může mít rozlohu stovek kilometrů, zvláště když se na operaci podílí námořní letectvo. Mezi bojištěm na pobřeží a bojištěm v hloubce není zřetelné rozhraní.

Válka na pobřeží (littoral warfare) znamená společné operace v prostoru pobřeží, včetně jeho čtyř prostředí (vodní hladina, podmořský prostor, souše a vzdušný prostor), v nichž

se uskutečňuje přeprava, ochrana, vysazení, informování, zabezpečení, podpora a odsun sil vedoucích operace.

Prvou potřebou je strategická námořní přeprava, bez níž nemůže být těžká výzbroj v potřebném množství dopravena na bojiště. Dopravní lodi mohou působit jako logistické základny pro operace na souši a tvořit jejich týlový sled. K tomu jsou nezbytné plochy pro provoz vrtulníků.

Strategická lodní přeprava vyžaduje ochranu za plavby a především při přiblížení do pobřežních vod proti ohrožením všeho druhu: ponorkami, křídlatými střelami, rychlými čluny, minami a v blízkosti břehu speciálními silami anebo teroristy.

Obojživelná dimenze boje na pobřeží zdůrazňuje potřebu letecké přepravy. Je nutno vytvořit rovnováhu mezi bojovými a dopravními letadly, jakož i rovnováhu mezi strategickými a taktickými dopravními letadly.

Letadlové lodi dopraví leteckou sílu do operace tehdy, když nejsou k dispozici letiště. Avšak je účelné provozovat letadla z letišť vždy, když je to možné.

Asymetrický protivník má výhodu iniciativy, protože pro něho neplatí omezení válečným právem a má tudíž možnost volby času, místa a metod.

Proto je nutno klást velký důraz na zpravodajství a průzkum, na slučování dat a zpracování a rozdělování informace tak, aby byla správná data na správném místě ve správném čase. Před zahájením operace bude hrát důležitou úlohu strategické zpravodajství.

Všechny síly podílející se na boji na pobřeží potřebují ochranu proti napadení ze vzduchu. Vysazené jednotky nemají vlastní prostředky PVO.

Palebnou podporu jednotkám při vysazení a po vysazení poskytují lodi, pilotovaná i bezpilotní letadla, bojová vozidla a rakety.

Vznášedlo

Vznášedla budou důležitým prostředkem při expedičních operacích spojených s vyloděním.

Vznášedlo je schopno pohybovat se v každém terénu bez poškození. Je schopno dosáhnout 70 procent pobřeží na světě, ve srovnání s 15 procenty pobřeží, jichž mohou dosáhnout konvenční vylodovací plavidla. Konvenční vylodovací plavidla jsou pomalá, což omezuje vzdálenost mezi místem jejich vysazení z nosné lodi a pobřežím. Vznášedlo může působit ze vzdálenosti za horizontem a vést obojživelný útok z dálky 60 km od břehu. Jeho vysoká rychlost doplňuje útok vrtulníků a je důležitým prvkem překvapení.

Jakmile vznášedlo dosáhne břehu, má – sice omezenou – pohyblivost na souši, takže může vyložit svůj náklad na zem, namísto v pobřežní mělké vodě, takže vojáci a výzbroj nejsou vysazeni ve vodě.

Nízké demaskující příznaky vznášedla jsou výhodné za mnoha operací. Vznášedlo se na souši může skrýt za skalními výběžky a vyčkávat na vhodný okamžik k útoku. Je schopno dosáhnout rychlosti 50 km/h během 30 sekund.

Malý ponor vznášedla (1,2 m) je chrání proti námořním minám a torpédům. Probíhají pokusy s použitím vznášedel pro boj proti ponorkám a k odminování.

Vznášedla jsou náročná na ošetřování, mají velkou spotřebu paliva a jejich motory mají nízký poměr výkonu a hmotnosti.

Vznášedla mohou plnit řadu úloh jako:

- ❑ velitelské stanoviště,
- ❑ spojovací uzel,
- ❑ vysazení speciálních sil pro tajné úkoly,
- ❑ záchranný prostředek,
- ❑ mobilní výzbrojní místo.

Britské střední vznášedlo hmotnosti 18 tun může být z přepravní lodi jeřábem přeneseno na hladinu a rychlostí 40 uzlů přepravit 77 vyzbrojených vojáků na vzdálenost 66 mil.

Britské lehké vznášedlo, používané námořní pěchotou, je 12 m dlouhé, má rychlost 30 uzlů a dobu plavby 12 hodin. Přepraví 16 vyzbrojených vojáků.

Íránské námořnictvo disponuje britskými vznášedly vyzbrojenými kulomety po obou stranách kabiny a může přepravit 170 vojáků, nebo 60 vojáků a tři terénní vozidla.

Severní Korea má 130 vznášedel schopných přepravit 35 až 55 vojáků speciálních sil určených k překvapivým obojživelným operacím při zahájení konfliktu, jakož i jiná vznášedla, z nichž některá jsou vyzbrojena protilodními raketami.

Ruská vznášedla jsou „těžká“ a jsou určena k rychlému vysazení úderných jednotek a k jejich palebné podpoře po vysazení a ke kladení min. Jsou vyzbrojena raketomety, raketami země-vzduch Igla-1M a 30 mm automatickými kanony. Těžká vznášedla mají mnohá omezení.

Námořní pěchota USA má 82 střední vznášedla, schopná nést 60 až 70 tun užitečného zatížení.

Vznášedla hrají důležitou úlohu v námořních a obojživelných operacích, a to od logistiky po skryté úkoly.

Prameny:

World Defence Systems, č. 1/2003:

Jeremy BLACKHAM. "Littoral warfare in the first decade of the 21st century."

Charles STYLE. "Strategic deployment - a capability view."

David L. BREWER. "Strategic deployment: a US Navy perspective."

Jon JENKINS. "Strategic airlift."

Robert TRIPP, Mahyar AMOUZEGAR, Robert ROLL. "Strategic planning for the support of air and space expeditionary forces."

Rick SANFORD, Robert VALLA, Blaine RAWDON. "Present and future transport innovation."

Thomas WITHINGTON. "Military hovercraft: towards the next generation."